Aftenhøjskolen

er med ca. 20 deltagere gået i gang med en studiekreds, tilrettelagt af *Landbo-Forum*. Emnet er *Mennesket og samfundet*, og det vil blive søgt belyst ud fra fire nyere romaner, som deltagerne skal læse.

Studiekreds om Luther

I lighed med forrige vinter indbyder præsten og præstekonen alle interesserede til at deltage i en studiekreds i præstegården. Som grundbog benyttes *Hal Koch: »Luther«*, en lille bog, der indeholder fem levende og aktuelle foredrag om et meget levende menneske. Første sammenkomst *fredag den 17. januar kl. 20.*

Den lille forretning
med den lille annnonce
har gode varer til billige priser
*
Hov Købmandshandel
Telefon Skovsted 27

hvad der sker i sognet

1/12 1. søndag i advent.
Gudstjeneste kl. 10.
5/12 Klipning af juletræspynt hos Chr. Clausen, Malle (KFUM og KFUK).
8/12 2. søndag i advent.
Gudstjeneste kl. 14.
15/12 3. søndag i advent.
Gudstjeneste kl. 10.
18/12 Offentligt menighedsrådsmøde i skolen.
22/12 4. søndag i advent.
Gudstjeneste kl. 14.
24/12 Gudstjeneste kl. 16 (Ingen altergang).
25/12 Juledag.
Gudstjeneste kl. 10.
26/12 St. Stefans dag.
Gudstjeneste kl. 14 (ingen altergang).
27/12 Juletræsfest i forsamlingshuset kl. 19.30 for forældre og børn. (Foredragsforeningen).
28/12 Juletræsfest i forsamlingshuset kl. 20 for unge. (Foredragsforeningen).
29/12 Søndag i julen.
Gudstjeneste kl. 14.
Samme aften: Juletræsfest i forsamlingshuset, ved lærer E. Rasmussen, Nors.
(KFUM og KFUK).
1/1 Nytårsdag.
Gudstjeneste kl. 10.
5/1 Søndag efter nytår.
Gudstjeneste kl. 10.
12/1 1. søndag efter hellig tre konger.
Gudstjeneste kl. 10.
15/1 Offentligt møde i forsamlingshuset kl. 20, ved indremissionær C. Døør, Thisted. (KFUM og KFUK).
17/1 Studiekreds i præstegården kl. 20.
19/1 2. søndag efter hellig tre konger.
Gudstjeneste kl. 10.
23/1 Santalmissionskredsen holder møde hos købmand M. Jørgensen, Hov.
26–1 Søndag septuagesima.
Gudstjeneste kl. 14.
29/1 Bibeltime hos Karl Christensen. Matth.ev., kap. 25. (KFUM og KFUK).
2/2 Søndag sexagesima.
Gudstjeneste kl. 10.
6/2 Santalmissionskredsen holder møde hos Kirsten Mellergaard, skolen.
9/2 Fastelavns søndag.
Gudstjeneste kl. 10.
12/2 Møde hos Chr. Clausen, Malle, ved Chr. Wilhelmsen. (KFUM og KFUK).

Dette nummer af bladet udkommer lidt forsinket på grund af sygdom i redaktionen. Næste nummer forventes udgivet den 15. februar. Eventuelle indlæg bedes afleveret senest 1. februar.

SENNELS SOGNEBLAD

Udgivet af Sennels sogns menighedsråd, Sennels pr. Thisted. Postkonto 173.34. I redaktionen: Kirsten Mellergaard, Johan Gerstrøm og Anders J. Hindsholm (ansv.) - Tryk: Thisted Amts Tidende

ADVENT

EN SALME AF K. L. AASTRUP

Et Herrens nådeår
vi frit forkynder,
til frelse forestår,
med fryd begynder.
De blinde ser, og alle bundne løses;
de fattige til gavn
i Jesu Kristi navn
Guds skat udøses.

Guds skat som del og arv
for intet bydes
til alle slægters tarv
med tak at nydes.
Så rejs dig, tidens slægt, til dagen vågen!
Et Herrens nådeår
som sol med glans fremgår
af morgentågen.

Ak, kan i kolde rum
for tomme bænke
om evangelium
så stort vi tænke?
Hvor alle øjne ser, og alle tror sig frie,
hvor ingen kender savn,
må vel med Jesu navn
en fattig tie.

Så er vel Herrens ord
nu husvildt blevet,
som var det – uden spor –
i sandet skrevet?
Nej, det skal lyde end i kirkesale.
Ja, blev hver tunge stum
for evangelium,
skal stene tale.

I morgen som i går
skal frit forkyndes:
Et Herrens nådeår
just *nu* begyndes.
Forargers kun, retfærdige og rige!
For intet bydes ud
retfærdighed fra Gud,
den underlige:

Guds Søn vor kalk har tømt
og helt uddrukket;
så er vor vantro dømt
med angestsukket.
Guds Søn opstod. Så dejligt skal os møde
hans ord på kirkegård:
»Et Herrens nådeår
for alle døde«.

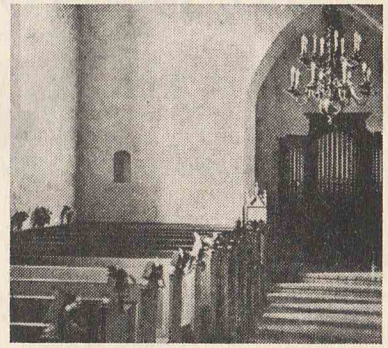

nr. 11 advent 1963

SIDSTE ÅRS KIRKEOFFER

Ved gudstjenesterne i det forløbne kirkeår ofredes til følgende institutioner m.v. følgende beløb:

Den danske Folkekirkes Nødhjælp	kr.	*965,31*
Dansk Missionsråd	-	*786,89*
Trankebarfondet	-	*40,50*
Det danske Bibelselskab ..	-	*23,00*
Kirkens Korshær	-	*16,00*
Dansk Sømandskirke i fremmede Havne	-	*36,00*
KFUM og KFUK i Danmark	-	*66,00*
Det københavnske Kirkefond	-	*77,00*
Den danske Israelsmission	-	*36,00*
Den danske Hjælpekomité for Spedalskhedsarbejde ..	-	*32,00*
Dansk Kirke i Udlandet ..	-	*28,00*
kr...		*2.106,70*

Overført kr. 2.106,70

Høstofferet, kr. 480,80, fordeltes således:

Dansk Santalmission	-	*70,00*
Kirkens Korshær	-	*70,00*
Kofoeds Skole	-	*70,00*
Danmarks kristelige Gymnasiastbevægelse og Danmarks kr. Studenterbev...	-	*70,00*
Det grundtvigske Soldaterarbejde	-	*70,00*
KFUMs Soldaterarbejde i Aalborg	-	*70,00*
KFUMs CF-Hjem, Dragsbæk	-	*60,80*
Ved en aftengudstjeneste 28/10 indkom til *Det københavnske Kirkefond*	-	*97,00*
Ialt.. kr.		*2.684,50*

Kirkeofferet i forrige kirkeår udgjorde kr. 2.186,53. I kirkelige skatter og afgifter svarer menigheden i indeværende regnskabsår ca. kr. 26.000. Menighedens skattepligtige indkomst, angivet pr. 1/1 d. å. androg ca. 3 mill. kr.

DET ER NU

DE KAN SPARE SKAT

ved skattebegunstiget opsparing

i

SENNELS SPAREKASSE

Filial af Sparekassen for Thisted Amt

KONTORTID: Tirsdag 14—16

Lørdag 10—12

AF GUD

En juleprædiken af pastor Otto Andersen, Hou Skole

I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Dette var i begyndelsen hos Gud. Alt er blevet til ved det, og uden det blev intet til af det, som er. I det var liv, og livet var menneskenes lys. Og lyset skinner i mørket, og mørket fik ikke bugt med det... Det sande lys, som oplyser hvert menneske, var ved at komme til verden... Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham. Men alle dem, som tog imod ham, gav han magt til at blive Guds børn, dem, som tror på hans navn. De blev ikke født af blod, ej heller af køds vilje, ej heller af mands vilje, men af Gud... (Johs. 1)

Julen er af Gud. Dens forberedelse er af Gud. Dens gennemførelse er af Gud. Og hvad den skal bringe os, hvad vi skal få ud af julen, er så helt af Gud. Netop derfor har vi håb. Netop derfor lyser håbet for alle dem, der er uden håb, d.v.s. for alle dem, der er døde. Og engang er vi alle døde. Men »nu er der liv for alle døde, fordi Guds egen Søn på jorden lod sig føde«.

»Eder er i dag en frelser født«.

Af Gud. Sådan var begyndelsen. Som når lyset skinner i mørket. Mørket har ikke tændt lyset og har ikke haft bud efter det og baner ikke vej for det. Mørket har ingen del i, at lyset kommer, og har ingen ære af, at det skinner. Nej, lyset baner selv sin egen vej og overvinder og spreder mørket.

Sådan kom Herren til jord. Ingen havde haft bud efter ham, ingen havde banet vejen for ham eller truffet forberedelse til at modtage ham. Nej, der var intet, der lyste op – intet, uden det, at Herren lod sig føde. »Da klared' det op i østerlid til dejligste morgenrøde«.

Af Gud. Sådan begyndte det. Sådan er Gud altid den, der begynder. Og sådan begynder Gud altid. Gud begynder altid, hvor der intet er at begynde med. Sådan begyndte han sit skaberværk i tidernes morgen. Og sådan begyndte han sit frelserværk i tidens fylde. Han tænder lys, hvor der kun er mørke. Han giver nåde, hvor der kun er ulydighed, synd og skyld. Han skaber liv, hvor der kun er død. Og sin frelse lader han blive *de fortabte* til del. Sådan blev også vi Guds børn i den hellige dåb. Vor børneret er så helt af Gud. Som når lyset skinner i mørket. Som når de døde vågner.

Men mørket blev ved med at være mørke og blev aldrig andet. Han kom til sine egne, men de tog ikke imod ham. Det lys er os for stærkt. Det overbeviser os jo om, at vi er mørke, at der intet lys er i os. Så elsker vi mere de små kønne julelys. Det lys kan vi tåle. I det ses det ikke, at vi er mørke. Hans egne tog ikke imod ham. Stod det til os, så sluttede det hele her. Der var ikke mere at sige. Men evangelisten fortsætter: »Guds børn blev ikke født af blod, ej heller af køds vilje, men af Gud«. – Som begyndelsen, sådan er også fortsættelsen af Gud. For at nåden må gælde for os alle og forjættelsen stå fast. Hvad julen er og bliver, det er og bliver den *af Gud*. Hvad det ord, vi hører over døbefont og alterbord, skal virke i os og for os, det er helt af Gud.

Af Gud! Det er julens overskrift. Og julens efterskrift. For at vi skal være uden frygt. Og fejre en glædelig jul i Jesu navn.

Otto Andersen.

Lars Thoft på Ullerupgaard og hans legat

I anledning af en ændring i legatfundatsen fortælles her om den gavmilde herremand og hans »Gudelige Stiftelse«

Indtil for 60 år siden var den kirkelige økonomi her i landet som andre steder i høj grad afhængig af landbrugets ydelse af *tiende*. Tienden var en 10 % kirkeskat på landbrugets avl, og når folk i gamle dage kørte korn ind fra marken, måtte de lade hvert 10. neg ligge og siden køre denne del af avlen til kirkeladen. Her blev kornet tærsket, og derefter deltes det i 3 lige store dele, hvoraf 1 del tilfaldt kirken, til dennes drift og vedligeholdelse, 1 del skulle sognepræsten have, og 1 del tilhørte kongen, d.v.s. staten. Reelt var således kun 2/3 af tienden kirkeskat, resten måtte betragtes som statsskat, men før reformationen tilfaldt den sidste trediedel biskoppen, og da kronen overtog biskoppens part, blev denne stadig i vid udstrækning benyttet til kirkelige formål. F.eks. kunne kongen helt eller delvis overlade sin part af tienden til sognets præst, sådan som det skete, da Chr. III i 1555 bestemte, at præsten i Sennels og hans efterkommere skulle have halvdelen af kronens part af tienden i Sennels sogn. Præsten har nok beklaget sig over, at han ikke kunne leve af kaldets indtægter.

Kongen kunne imidlertid også overdrage sin ret til tiende til f.eks. den lokale herremand, mod kontant betaling én gang for alle. Det skete i udstrakt grad i slutningen af 1600-tallet, da riget (efter svenskekrigene) fattedes penge; kongerne solgte simpelthen sognekirkerne med alle deres indtægter – og byrder – til de højstbydende, og da herremændene i almindelighed betragtede det som en god forretning at have en kirke og holde den vedlige mod til gengæld at nyde dens indtægter, saa var o. år 1700 de fleste kirker på landet overgået til private kirkeejere. I 1721 gik det Sennels kirke ligeså; den blev tilskødet hr. Morten Lelius på Sdr. Ullerupgaard og fulgte siden med gården, da denne en gang før 1750 blev solgt til hr. Lauritz Pedersen Thoft fra Slettestrand, eller, som han siden kaldte sig, *Lars Thoft*.

Lars Thoft blev altså ejer af Sennels kirke, med ret til at forvalte kirkebygningens trediedel af tienden foruden halvdelen af kongetienden. Til gengæld skulle han naturligvis holde kirken i forsvarlig stand. Det har han sikkert også gjort; hans interesse for kirkebygningen ses bl.a. deraf, at han i 1761 forærede kirken den store lysekrone, som nu hænger i skibets østlige ende. Også den smukke dør til sakristiet har Lars Thoft sikkert bekostet. Han har vel også haft råd til det; foruden at være kirkeejer, var han jordbesidder i stor stil. Oprindelig ejede han Gl. Ullerupgaard; i 1751 købte han desuden Momtoft, og i 1756 erhvervede han Ny Ullerupgaard, og samlede dermed den gamle Ullerupgaard, som i 1694 var blevet delt. Det ser ud til, at han har kunnet efterlade sin søn et landbrug på ca. 70 tdr. hartkorn; hertil kom tiender (60 tdr. hartkorn) og bøndergods (ca. 420 tdr. hartkorn).

Tidlig død - langt minde

Når Lars Thofts navn stadig huskes her i sognet, skyldes det ikke blot det imponerende gravmæle, som han inden sin død lod lave og som hænger på nordvæggen i kirkens sakristi. Det skyldes også, at han brugte sin part af kongetienden til – sammen med sin kone – at stifte et legat for 10 fattige i Sennels sogn. Egentlig var det hans kone, Karen Hesseldal, som efter mandens død sørgede for legatets stiftelse. Lars Thoft døde i juni 1773, 54 år gammel, og allerede året efter lå fru Karen for døden, men inden hun døde (i juli 1774), sørgede hun for at få legatfundatsen udfærdiget og underskrevet. Efter hendes død stod ægteparrets eneste overlevende barn, den 22-årige Nicolay Thoft som ejer af Ullerupgaard og som den, der måtte sætte legatet i kraft.

På Gl. Ullerupgaard findes stadigvæk den oprindelige fundatsprotokol fra 1774, en tyk bog af svært papir solidt indbundet i læder. Den begynder med ordene »*Fundatz* Hvorved Sennels Sogns Halve *Konge-Korn-Tiende* er Legeret (d.v.s. skænket) til 10 fattige Lemmer af Sennels sogn; samt til Sal: Hr: Lars Toftes og Hustrues Begravelse-Stæd udi samme Sogns Kirke at vedligeholde:«

Fundatsen bestemmer iøvrigt, at den halve korn-tidende, som udgør 20 tønder hårdt korn, bestandig skal høre til Ullerupgaard, og at gårdens kommende ejere må udnytte denne tiende som de selv vil mod at de hvert år lader uddele 40 rigsdalere til de 10 fattigste i sognet og desuden sørger for at vedligeholde legatstifternes begravelse i Sennels kirke. Pengene til de fattige skal hvert år uddeles på Ullerupgård. Udvælgelsen af legatnyderne skal foretages af sognepræsten sammen med Ullerupgaards ejer, og den, der én gang er blevet udpeget til at modtage en del af legatet, skal oppebære denne til sin død. De 10 legatportioner skal ikke være lige store; de fem fattigste af legatnyderne skal have hver 7 sletdaler og de fem »næstfattigste« skal have hver 5. – Hvad angår begravelsens

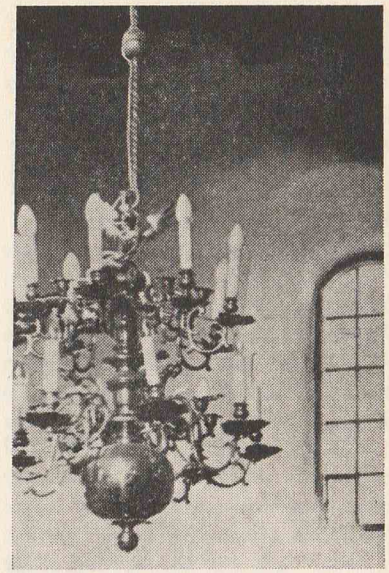

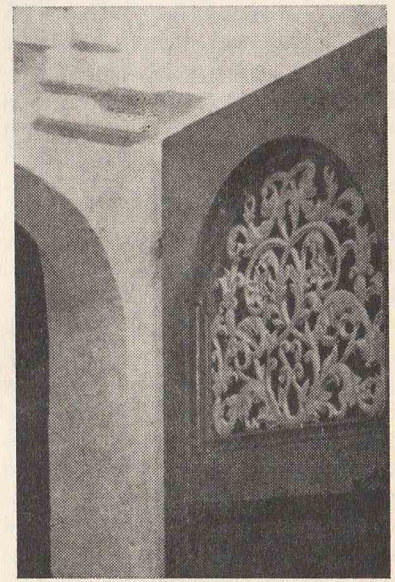

Øverst ses den østre krone i kirkens skib; i kuglen er indgraveret Lars Thofts og Karen Hesseldahls navne, samt årstallet 1761. Nederst et udsnit af den smukt udskårne dør til sakristiet.

vedligeholdelse skal ejerne af Ullerupgaard hvert år skaffe sig sognepræstens og herredsprovstens fælles attest på, at den er holdt i forsvarlig stand; denne attest skal på forlangende forevises legatstifternes arvinger.

En glemsom søn

»I Øfrigt anmoedes alle efterlevende Vedkommende, de da ville bære en Christelig Omsorg for, at indbemelte Gudelige Stiftelse vorder efterlevet, saa at de Fattige deraf kand nyde Frugten saalænge Verden staaer, og at Gaven saa bestandig vorder uddeelt, at det for Gud og med en god Samvittighed kand andsvares«. Sådan slutter fundatsens bestemmelser. Men ak – allerede medens den første efterlevende vedkommende, stifternes egen søn, Nicolay, forvaltede legatet, kneb det noget med omsorgen. Ganske vist sørgede han pligtskyldigst for at lade pengene til de fattige uddele og indføre legatnydernes navne i protokollen, men han kunne ikke tage sig sammen til at få legatet tinglyst; det skete først over 20 år senere, efter at stiftsøvrigheden i Aalborg i årevis havde anmodet derom. Og da tinglysningen endelig fandt sted, skete den kun for selve legatets vedkommende; forpligtelsen til at vedligeholde begravelsen gik rent i glemmebogen – med det resultat, at gravkælderen fuldstændig forfaldt, og at gravmælet i dag trænger til en gennemgribende restaurering, som der ikke er henlagt midler til. Det er ikke nemt for de døde at sikre sig de efterlevendes omsorg!

Legatet til de fattige er imidlertid stadig blevet uddelt. Men i vore dage repræsenterer kapitalen kun en lille brøkdel af dens oprindelige værdi. Efter tiendeafløsningsloven af 1903 blev legatet kapitaliseret og kapitalen indbetalt til stiftsøvrigheden, som siden da hvert år har udbetalt de 40 rigsdaler, d.v.s. 80 kroner, til ejeren af Gl. Ullerupgaard. Denne har igen hvert år omhyggeligt uddelt pengene, i 5 portioner à 9,33 kr. og 5 à 6,67 kr.

Ny fundats af 1962

Efterhånden forekom det imidlertid den nuværende ejer af Gl. Ullerupgaard at være lidt for tosset at rende sognet rundt med disse småbeløb. Derfor ansøgte han i 1962 om tilladelse til at uddele pengene i færre og dermed større portioner. Tilladelsen blev givet, idet Socialministeriet efter legatbestyrelsens indstilling bestemte, at pengene fremdeles kun skulle uddeles i 1 portion årligt. I den anledning blev der udfærdiget en tillægsfundats for legatet, hvori det bl.a. hedder:

»Legatbeløbet, kr. 80,00, skriver otteti kroner, vil hvert år være at udbetale i sin helhed til én af de mindstbemidlede i Sennels sogn. Vedkommende legatnyder udpeges af legatets bestyrelse, der består af ejeren af Gl. Ullerupgård, et af Sennels sogneråd udpeget medlem, samt sognepræsten i Sennels. Den én gang udpegede legatnyder oppebærer legatet på livstid... Overrækkelsen af legatet finder sted i december måned... Uddelingen af legatet efter denne tillægsfundats sker første gang i december måned 1963«.

Så når Viggo Oddershede en af de første dage igen skal af sted med Lars Thofts og Karen Hesseldals legat, skal han kun ét sted hen. *Der* kan der så til gengæld blive til en helt pæn julekurv. Og selv om denne uddeling altså ikke sker efter den oprindelige bestemmelse, må det vel siges, at gaven stadig bliver uddelt sådan, »at det for Gud og med en god Samvittighed kand andsvares«. De ædle givere har jo i sin tid ikke kunnet drømme om, hvor lidt deres gave ville være værd knap 200 år senere – som følge af tiendeafløsning, inflation og almindelig velstandsstigning.

Anders J. Hindsholm.

fra sognerådet

Kommunal befordring af de mindste skolebørn

Efter henstilling fra skolekommissionen har sognerådet taget under overvejelse, hvorledes man bedst kan iværksætte transport af de skolebørn i de to mindste klasser, som har længst vej til skole. Loven giver adgang til offentlig befordring af børn, som har 3,5 km eller derover til skole; for Sennels kommunes vedkommende drejer det sig kun om børn fra nogle få ejendomme (ved dæmningen til Hovsør, på Ullerupgaards Mark og i Vest-Malle). Det påtænkes at lade en af de lokale vognmænd køre de pågældende børn til og fra skole i 3–4 vintermåneder; måske vil der desuden blive mulighed for at lade andre børn, som bor langs ruten, køre med.

Jordfordeling i Sennels by

Som det vel er almindeligt kendt, erhvervede kommunen for et års tid siden Lars Bundgaards ejendom nord for kirken, bl.a. med det formål at kunne tilbytte sig en grund til det kommende alderdomshjem. Dette tænkes rejst i Sennels by, på en grund øst for sparekassen, nord for vejen til Thisted. Kommunen har netop afsluttet forhandlingerne med ejeren, Thomas Thomsen, om overtagelse af et areal på 1,2 ha; til erstatning skal Ths. Thomsen i givet fald have 3,4 ha af præstegårdens jord (syd for vejen til Kirkegaards Mark), og præstegaarden skal til gengæld overtage et tilsvarende areal af kommunens ejendom. Ved et møde for nylig godkendte de implicerede parter en af landinspektør Boe udarbejdet plan for jordfordeling.

Denne plan skal herefter godkendes af Thisted amt og Aalborg stiftøvrighed, og det er således endnu uvist, hvornår man kan begynde på de forberedende arbejder til alderdomshjemmet. I sognerådet er man imidlertid indstillet på, at det ikke skal vare længere end højst nødvendigt.

fra menighedsrådet

Offentl. menighedsrådsmøde

Onsdag den 18. december kl. 20.00 afholdes offentligt menighedsrådsmøde i skolen. I mødet vil der blive forelagt overslag for de kirkelige kasser og præstelønningskassen for det kommende regnskabsår.

Nye nummertavler i kirken

Det overvejes at anskaffe nye tal og tavler til opslag af salmenumre i kirken. I adventstiden vil en model af en ny tavle blive ophængt på prøve.

En hjertelig tak

til Morten Madsen i Malle, som efter bestilling har flettet den halmmåtte, som dækker den murede bænk i våbenhuset; han har ikke villet have noget for sit arbejde.

Kirkekoncerten

den 10. oktober blev særdeles vellykket, til glæde for en stor forsamling af tilhørere. Også de unge sangere og musikere udtrykte deres glæde over aftenens forløb. Hvis lejlighed byder sig, vil de gerne komme igen.

Sognebladets regnskab

for 2. årgang vil blive bragt i næste nr. Takket være forskellige tilskud og som følge af besparelser ved fremstillingen af 2 numre lykkedes det i årets løb at nedbringe bladets gæld fra 762.39 kr. til 270.60 kr. Bladet har imidlertid kun været støttet økonomisk af 82 af sognets ca. 250 husstande. Ved begyndelsen af 3. årgang håber bladudvalget naturligvis, at kredsen af betalende læsere må blive større.